

delo življenje

6

KAKO POTEKA IZVOZ

Znano vam je, da je Delavski svet podjetja sprejel sprejel sklep, naj se v teku leta izvozi obutev v vrednosti 8 1,026.000.-. Že dosedanja realizacija dokazuje, da bomo izvozne obveznosti preseгли. Pri postavljanju plana so organi upravljanja upoštevali oskrbovanje podjetja z reprodukcijskim materialom, ker je veljal princip vezave izvoza za uvoz, oz. sistem deviznega samofinansiranja gospodarske panoge.

Izvozna služba se je v letošnjem letu borila s specifičnimi težavami, ker se je cena surovim kožam na svetovnem tržišču izredno dvignila, medtem, ko so bile cene obutve le v rahlem porastu. V zadnjem času so cene surovim kožam in predelanemu usnju pričele pometati, vendar smo kupili velike količine osnovnih surovin po cenah, ki niso bile vsklajene z našimi prodajnimi cenami čevljev, ki smo jih dosegli na inozemskih tržiščih. Predvidena profitna stopnja se je močno zmanjšala. Če bi vso količino smučarskih čevljev izdelali iz materiala po cenah, ki so veljale v II. in III. tromesečju, bi se prodajna cena zelo približala lastni ter pri prodaji ne bi dosegli nikakega dobička. Še slabše stanje pa je pri izvozu lažje obutve na zahodna tržišča. Delavski svet se je svoječasno odločil za prevzem večjega zahodnega trga izpod lastne cene, pozneje pa se je izguba še povečala vsled zgoraj omenjene visoke podražitve materiala. Najugodnejši prodajni efekt smo dosegli pri vzhodnih poslih, čeprav smo proizvajali nekaj desenov, ki niso zanimivi za domače tržišče.

Kakšnji pa so izgledi za prihodnje leto? Upamo, da se je tržna oscilacija (nihanje) umirila ter pri prodaji ne bomo doživeli več tako neugodnih skokov v cenah ter nesorazmerij med surovimi kožami in obutvijo. Pričakuje se ugoden odraz našega sodelovanja v GAT-u, ker se bodo uvozne carine za naše poslovne partnerje zmanjšale. Vsi znaki kažejo, da se vzhodni izvoz ne bo zmanjšal ter smo pred sklenitvijo prve kupoprodajne pogodbe v količini 30000 parov. Precejšnja preorientacija pa se kaže pri prodaji smučarskih čevljev, ker se zmanjšuje povpraševanje po klasičnih izdelkih in rapidno povečuje prodaja pancrjev in vulkaniziranih oz. brizgani podplatni izvedbi. Potrebna bo hitra preorientacija proizvodnje, da se prodaja v tej blagovni skupini ne bi zmanjšala. Pri prodaji lahke obutve na zahodna tržišča pa tudi v bodoče ne moremo pričakovati ugodne profitne stopnje, ker je ne dosegajo niti taki proizvajalci, ki imajo nižje proizvodne stroške.

Marija Strlič

DELITEV OSEBNIH DOHODKOV IN NORME

Ko smo pred meseci sprejeli statut podjetja, smo sprejeli tudi obveznost, da morajo biti v roku šestih mesecev prilagojeni statutu vsi samoupravni akti, med njimi tudi pravilnik o delitvi osebnih dohodkov. Do sedanji pravilnik je bil že tolikrat spremenjen in dopolnjen, da je že osnovni del manjši od priloga. Poleg tega pa je bilo vedno več pritožb na delitev osebnega dohodka. Z reševanjem teh problemov se je v podjetju porušilo sorazmerje med delov-

nimi mesti. Vzrok, da je prišlo do tega je naslednji: Ker ni bilo časa za proučevanje celotnega problema nagrajevanja, se je pritožbi posameznika ugodilo. S tako rešitvijo pa je nastala vrzel v sorazmerju z drugimi delovnimi mesti. Zato je DS podjetja sklenil, da se pritožbe na delitev osebnih dohodkov upoštevajo šele pri novem pravilniku.

Problem nagrajevanja ni enostavna naloga. Vedeti moramo, da se pri osebnem dohodku začne in konča vsa volja do dela. Zaradi tega pa so potrebna daljša proučevanja, primerjanja s sorodnimi podjetji in kar je najbolj važno, upoštevati možnosti, v okviru katerih lahko delimo ustvarjeni osebni dohodek.

Pri študiju sistema za nagrajevanje smo se na vsak način hoteli izogniti uravnavi norm, ker vemo, da je to najbolj boleča točka nagrajevanja in povzroča slabo voljo pri posameznih delavcih. Ko pa smo preračunavali sredstva za delitev, ki so nam na razpolago, smo videli, da se temu le ne moremo izogniti, ker so prevelike vrzeli med posameznimi oddelki in delovnimi mesti. Ugotovljeno je tudi, da je način uravnave norm iz preteklosti neprimeren. Zato je delavski svet na predlog posvetovanj z mojstri in tehniki postavil strokovno komisijo, katera naj zagotovi, da bo delo strokovno opravljeno. V komisijo za uravnavo norm in določitev osnove so izvoljeni šefi strokovnih sektorjev, vodje delovnih enot, normiranci in tehnologi. Ti delavci so na takih delovnih mestih, da je njihova delovna dolžnost stalno proučevati in spremljati norme.

Z normo je tesno povezana tudi ocena delovnega mesta. Zato je

nužno, da se istočasno z uravnavo norm ponovno ocenijo vsa delovna mesta v proizvodnji in upravi. Do sedaj še nismo uspeli, da bi ocenjevali delovna mesta v proizvodnji in upravi po istih kriterijih, z istim ključem. Danes pa imamo možnost, ko smo dobili ključ, ki nam to zagotavlja. Tudi člani komisije za oceno delovnih mest v proizvodnji in upravi so delavci, ki imajo pregled nad delovnimi mesti v podjetju in mislim, da so zmožni posamezna mesta pravilno oceniti. Ker pa ni noben pravilnik o delitvi osebnih dohodkov idealen in se nikoli ne bo dalo vsem ustreči, prosim člane kolektiva, da dajo, ko bo pravilnik v obravnavi, čimveč objektivnih pripomb. Tako bo pravilnik čim bolj uporaben in pravičen. Če bomo uspeli delitev osebnih dohodkov povezati z odgovornostjo na posameznem delovnem mestu, potem lahko upamo, da se bodo tudi napake v podjetju hitreje odpravljale kot do sedaj.

Ivan Capuder

NOVOSTI V PROIZVODNJI GORNJIH DELOV

Kljub velikemu napredku proizvodnje v čevljarški industriji, se delo pri sešivanju gornjih delov še zmeraj odvija večinoma na način, ki je poznan že desetletja. Ta del proizvodnje je bil v čevljarški industriji deležen razmeroma majhnega napredka. Znano pa je, da predstavlja jo danes šivalnice ozko grlo proizvodnje v večini tovarn čevljev zaradi pomanjkanja delovne sile ali pa pogostih sprememb

OGLED SEJMA V ITALIJI

V soboto, 3. septembra smo šli na ogled razstave v Vigevano in Firenze. Iz Žirov smo odpotovali ob 12 uri. V Milano smo prispeli v nedeljo zjutraj. Ko smo si preskrbeli stanovanje smo šli, čeprav utrujeni od dolge vožnje, na ogled razstave v Vigevano. Vigevano leži okrog 40 kilometrov od Milana.

Na razstavi so razstavljali samo privatni modelirji, v posebnem oddelku pa razstavljajo tudi stroje. Tov. Poljanška so zanimali stroji, zato sta šla s tov. Wolfom na ogled strojev, s tov. Veharjem, pa sva si šla ogledat modele. Modeli so res izredno lepi in bogati, vendar za proizvodnjo skoraj nemogoči. Modeli so izdelani zelo natančno, veliko pa je tudi samo gornjih delov (puloverjev), navlečenih brez podloge na kopito. Izdelani so v vseh mogočih barvnih odtenkih in materialih. V glavnem se vidi pri ženskih salonskih čevljih samo fini material (ševro, semiš, antilop, lak in razno drugo usnje; kače, kuščarji). Uporablja se tudi precej umetnega usnja, posebno za steljke in razne ženske sandale. Ženski čevlji so delani v veliki večini na široka kopita in imajo debele, nazaj stoječe pete. Izjema so strogo salonski čevlji, kateri so še vedno s kopicico in tanjšo ravno peto.

Moški čevlji so izdelani v veliki večini na široka kopita in iz zelo mehkih materialov. Prevladuje rjava in črna barva. Zelo zanimivo je to, da skoraj ni opaziti grledkega čevlja, saj so vsi, ali s kapico vseh oblik ali z mocasij vložkom, šivanim na razne načine. Pri teh se uporablja samo klasični material. Raz-

stavljeni so bili poletni in zimski modeli. Na razstavi so bile tudi kopita, razni okraši in nekaj zgornjega usnja.

Opazili smo zelo malo modelov, ki bi bili mogoči za proizvodnjo. Idejno pa je bila razstava zelo bogata in se mi zdi zelo koristno obiskati še več takih razstav, saj nam to zelo koristi in pomaga pri pripravi domačih in tujih kolekcij.

Po ogledu razstave v Vigevanu šli v Firenze. Tam je moda ista kot v Vigevanu, zato ne bi še enkrat ponavljal ugotovitev.

Tu je bilo precej več zgornjega usnja, od finega do navadnega boksa. Materiali so precej finejši in mehkejši kor pri nas, zato so tudi čevlji neprimerno lepši. Tudi tu je bila razstava idejno zelo bogata in smo bili kar zadovoljni. Opaziti je še vedno črno-belo kombinacijo in ravne linije.

Po ogledu razstave smo si ogledali še izložbe v mestu, za kar pa že ni bilo veliko časa, kajti morali smo iti na vlak. Vsi smo bili že utrujeni, saj nismo imeli skoraj nič počitka. Po noči smo potovali, podnevi pa ogledovali razstave tako, da smo si že vsi želeli, da bi bili čimprej doma.

Anton Hribar

Znamenitega zdravnika in bakterijologa Roberta Kocha je hotel nekdo v družbi ponižati. Vprašal ga je:

"Kajne, vi ste živinozdravnik?"

"Da," je živahno dejal Koch.

"Kaj vam pa manjka?"

UVELJAVLJANJE PRAVIC PO TE -
MELJNEM ZAKONU O ZDRAVSTVE -
NEM ZAVAROVANJU /TZZZ/

Tokrat o spremembah predpisov
s tega področja:

Na podlagi 25. člena zakona o
spremembah in dopolnitvah za-
kona o zdravstvenem zavarova-
nju /Ur.l. SFRJ št. 29-368/66
in 103. člena statuta Alpine
tovarne čevljev Žiri, je de-
lavski svet podjetja na 7. red-
ni seji dne 2/9 1966 sprejel
tale začasni

S K L E P

Dokler ne bosta pravilnik o
delitvi osebnih dohodkov in
pravilnik o medsebojnih delov-
nih razmerjih vsklajena z do-
ločili zakona o spremembah in
dopolnitvah temeljnega zakona
o zdravstvenem zavarovanju in
zakona o spremembah in dopol-
nitvah temeljnega zakona o de-
lovnih razmerjih, se s tem
sklepom začasno urejajo tale
vprašanja:

1. ALPINA, tovarna čevljev Ži-
ri izplačuje od 1/8 1966
dalje iz svojih sredstev
nadomestilo za prve tri dni
zadržanosti od dela - med
začasno delovno nezmožno -
stjo ali zaradi nege zbole-
lega družinskega člana (za-
varovanca) - članom delov-
ne skupnosti (tudi IPM).

Nadomestilo osebnega dohodka
znaša:

- a) 80% od osnove zavarovanca,
ki je izpolnjeval pogoje
predhodnega zavarovanja, pre-
den je nastal primer, ki mu
daje pravico nadomestila;
- b) 60% od osnove zavarovanca,
ki ni izpolnjeval pogojev
predhodnega zavarovanja;

- c) 100% od osnove zavarovan-
cem, pri katerih je začas-
na nezmožnost za delo po -
sledica nesreče pri delu
ali poklicnega obolenja;
- d) 100% od osnove vajencem in
učencem strokovnih šol s
praktičnim poukom;
- e) zavarovancu, ki ima po
TZZZ pravico do nadomesti-
la osebnega dohodka med za-
časno nezmožnostjo za delo,
se za prve tri dni, ko je
v stacionarnem zdravstvenem
ali kakšnem drugem specia-
liziranem zavodu, v katerem
ima nastanitev in hrano, to
nadomestilo zmanjša (iz tč.
a, b, c, d) za 40%, če ni-
ma družinskih članov, ki bi
bili po TZZZ zavarovani kot
družinski člani, za 20% če
ima enega in za 10%, če ima
dva taka družinska člana.
Zavarovancu, ki ima tri ali
več takih družinskih čla-
nov se nadomestilo ne zma-
njša. Kot družinski člani
zavarovanca v smislu te
točke se upoštevajo tudi
otroci, katerim je zagotov-
ljeno zdravstveno varstvo
iz zavarovanja njegovega
zakonca.

Osnova za nadomestilo se iz
računa iz povprečnega oseb-
nega dohodka (urnega, dnev-

RAZEN V SREČI SE JE TREBA ZNA-
TI DOBRO ZNAJTI TUDI V NESREČI
IN VESELJU, A KDAJ PA KDAJ TU-
DI V DOLGOČASJU

M. Jouhandean

nega ali mesečnega), ki ga
je zavarovanec prejel za
preteklo leto in je njegov
znesek dokončno ugotovljen
pri delitvi osebnih dohod-
kov po zaključnem računu

podjetja za to leto. V ostalem naj se za drugačen obracun vzamejo kot podlaga do ločila 20. in 21. členu zakona o spremembah in dopolnitvah temeljnega zakona o zdravstvenem zavarovanju (Ur.l. FLRJ št. 22/62 in 53/62 in Ur.l. SFRJ št. 29/66).

Kot je razvidno iz gornjega sklepa, bomo po 1.8.1966 prejeli zavarovanci nadomestilo za prve tri dni bolovanja ali nega družinskega člana v isti višini kot doslej po TZZZ. Razlika je v tem, da moramo ta nadomestila po 1/8 1966 izplačevati iz sredstev za osebne dohodke, dočim nam je prej komunalni zavod za soc. zavarovanje odstopil del teh sredstev iz svojega sklada.

Verjamem, da ta ukrep ne bo omajal solidarnosti med zavarovanci in da bomo tudi v prihodnje izvajali načelo: bolnemu sodelavcu čimprej in čim več pomoči, a tiste posameznike, ki bi morda poskušali zlorabljati pravice po TZZZ pa je vsakdo od nas dolžan opozoriti, da s takim početjem neupravičeno jemljejo sredstva, ki jih je ustvaril celotni kolektiv.

Jelica Diklić

V prihodnji številki našega glasila bo izšel še zadnji članek s področja TZZZ: Pravice zavarovank med nosečnostjo in porodom ter skrajšanim delovnim časom zaradi nege otroka do osmih mesecev starosti.

MISLI HRANIJO BESEDE, A BESEDE PRIKRIVAJO MISLI

Orientalški pregovor

ZAKLJUČEK SEZONE V ZLATOROGU

V začetku septembra je bila zaključena sezona letovanj v letošnjem letu v počitniškem domu "Zlatorog" v Umagu. Zato lahko članom kolektiva posredujemo nekaj podatkov iz obračuna poslovanja, ki smo ga napravili ob zaključku.

Začnimo kar pri planu letovanj. Počitniška skupnost nam je sporočila, da bi morala Alpina realizirati 2778 oskrbnih dni. Realizirali smo 2449 polnih oskrbnih dni (oskrbni dan otroka se šteje kot polovična zasedba) in to je 88% od postavljenega plana.

Oskrbnih dni za odrasle je bilo 2188, za kar je bilo vplačanih 43.536.- N dinarjev, za otroke pa 522 z vplačilom 6.228.- novih dinarjev. Skupni promet počitniške skupnosti "Zlatorog", ki je bil realiziran preko "Alpine" znaša 49.764.- N dinarjev. Ta znesek so sestavila naslednja vplačila:

Vplačila letovalcev	40.298.-
Regres podjetja	4.830.-
Regres IPM	270.-
Vplačilo sind.podr. za brezplačno letovanje delavcev	4.366.-

V letošnji sezoni je letovalo skupno 371 (100%) oseb. Od tega:

152 (41%) članov kolektiva in IPM
147 (40%) svojcev članov kolektiva in IPM
10 (3%) upokoјencev
62 (16%) tujcev.

Teh nekaj podatkov pove, da je bila letošnja sezona še za dovoljiva. Seveda bi lahko bila boljše in tudi člani kolek

tiva, ki so letovali, bi bili bolj zadovoljni, če bi bilo vreme v poletnih mesecih ugodnejše.

Prosimo člane kole ktiva, ki so letovali, da sporočijo svoje mišljenje o poslovanju počitniškega doma Zlatorog. O sporočenih slabostih poslovanja in drugih pripombah se bomo pogovorili s počitniško skupnostjo Zlatorog in jih skušali v prihodnji sezoni odpraviti.

Majda Trček

NOVICE IZ KADROVSKEGA ODDELKA

Morda vas bo zanimalo nekaj podatkov o kadrovskih spremembah v preteklem mesecu?

V mesecu septembru je nastopilo delo 6 delavcev. Upošteva joč potrebe, ki so jih sporočili vodje delovnih enot, so bili delavci dodeljeni na delo po naslednjih delovnih enotah: Kenda Slavko v izdelovalnico gornjih delov-lahko, Logar Janez v izdelovalnico gornjih delov-težko, Poljanšek Franc in Stanovnik Andrej v težko montažo, Dolinar Cveto je dodeljen na delovnom mesto voznika dvigala in Herovec Boris na vzdrževalna dela. Prvi štirje so se vrnili iz odsluženja kadrovskega roka, ostala dva pa sta že delj časa imela vloženi prošnji za zaposlitev v našem podjetju.

V letošnjem letu je bilo v preteklem mesecu največ primerov prenehanja dela. Delo je prekinilo kar 13 delavcev in delavk. Po lastni žekji so pre-

nehali z delom Derlink Janko, Derlink Marija, Frelih Anton, Pečelin Gabrijela in Logar Ljudmila. Po preteku poskusne dobe je prenehalo delovno razmerje Zadnek Franju, Krvina Viktor pa je samovoljno zapustil delo. Čar Stanislav, Merik Marija in Gregorač Martina so prekinili delo zaradi

V mesecu septembru so se poročili:

PRIMOŽIČ MARTA, BOGATAJ JOŽE in OBLAK MILENA ter FILIPIČ TONČKA.

Iskreno čestitamo !

Šolanja na Tehniški srednji čevljarški šoli v Kranju. Na odsluženje kadrovskega roka so bili poklicani Oblak Janez, Pišljar Marjan in Tratnik Anton.

V našem obratu je bilo na dan 30/9 1966 zaposlenih 840 delavcev.

V obratu Gorenja vas ni bistvenih sprememb. V preteklem mesecu je prenehala delo le ena delavka in sicer Rihtaršič Alojzija zaradi upokojitve. Število zaposlenih delavcev pa je 103.

Naša prodajna mreža ima v 36 prodajalnah zaposlenih 133 delavcev, skupaj z delavci v vodstvu prodajne mreže.

Angelca Filipič

Neka dvorna dama je ob priložnosti omenila Metternichu, da ima samo štirideset let. Znani reakcionar jo je zavrnil:

"Kako vam ne bi verjel, saj me že polnih dvajset let prepričujete o tem !"

SKLEPI DELAVSKEGA SVETA V SEP TEMBRU

Na 7. rednem zasedanju, dne 6/9 1966 je delavski svet podjetja sprejel naslednje sklepe:

- Po poročilu direktorja podjetja o programu dela komisije za vskladitev norm in določitev starta, komisije za analitično ocenitev delovnih mest v proizvodnih oddelkih in komisije za pripravo splošnega dela pravilnika in analitično oceno delovnih mest v upravi ter v pomožnih obratih, je DS dal tem komisijam navodila in nekatere osnovne smernice za delo.
- Sprejel je sklep o nadomestilu za prve tri dni zadržanosti z dela - med začasno delovno nezmožnostjo ali zaradi nege zbolelega družinskega člana (zavarovanca) - članom delovne skupnosti (tudi IPM). Celoten sklep je objavljen v posebnem članku.
- Sprejel je pravilnik o požarno-varnostni službi.
- Sprejel je pravilnik o izobraževanju in poskusnem delu.
- Klemenčič Martinu je odobril iz sklada skupne porabe stanovanjsko posojilo v višini N din 7.000.-, Bogataj Maksu je iz sklada skupne porabe odobril stanovanjsko posojilo N din 3.000.-. Sredstva za omenjena posojila v znesku N din 10.000.- se prenesejo iz sklada skupne porabe IPM (ker so ob natečaju ostala neizkoriščena) v sklad skupne porabe podjetja.
- Iz poslovnega sklada - dela za osnovna sredstva se dovoli nakup (lahko se izdelata tu

di v lastni režiji) stroj za cepljenje gume.

- Iz poslovnega sklada delovne enote IPM se prenese v poslovni sklad proizvodnega podjetja Alpine N dinarjev 1,000.000.-.

Sklepi 8. rednega zasedanja DS podjetja, z dne 29/9 1966:

- Potrjen je predlog predvidenih osnov za delitev osebnih dohodkov. Po tem predlogu oz. sklepu se dosedanjih 23 kategorij skrči na 18, določijo se nove urne postavke, razmere med najnižjo in najvišjo urno postavko v našem podjetju pa je 1 : 4,73.

S tem sklepom je DS določil tudi start za regulacijo norm in sicer:

Prikrojevalnica	108
Šivalnica	108
Sekalnica	
sekalci	112
ostali delavci	110
Montaža 52/5	112
Montaža 52/6,7	112

- Sprejme se pravilnik o iznajdbah in tehničnih izboljšavah, ki ga je pripravil upravni odbor podjetja.
- Otroškemu vrtcu Žiri se dodeli enkratna denarna pomoč v višini N din 1.500.-. Zaprošilo Zdravstvenega doma Žiri za denarno pomoč za nakup osebnega avtomobila se po novno obravnava po sprejemu zaključnega računa, kakor tudi prošnja Onkološkega inštituta Ljubljana.
- Ustanovi se strokovna komisija za revalorizacijo sredstev Alpine. Sestav komisije: Žibert Anton, Podobnik Ivan, Mlakar Ernest, Mlinar Miloš, Gantar Jože in Zupančič Silva.

- Prve sobota v mesecu oktobru, t.j. 1/10 1966 in prva sobota v mesecu novembru, t.j. 3/11 1966 je deloven dan. Namesto teh dveh sobot bosta prosta dneva:
ponedeljek dne 31. oktobra in
ponedeljek dne 28. nov. letos.
- Fritožbama na sklep UO o dodelitvi stanovanja Kepic Marjanu, ki so jih vložili Jerreb Anica in Franc ter Benedik Gabrijela, se neugodi in se sklep UO potrdi. Kepic Marjan izpolnjuje pogoje za dodelitev stanovanja s tem, ker je dolgoletni delavec podjetja, ker je v podjetju zaposlena tudi njegova žena, ker sedaj stanuje s tričlansko družino v eni sami sobi in ima tudi to stanovanje od povedano.
- V občinski svet zavarovancev se imenujeta:
Cokan Bogomir in
Bekš Ivana
- Vzporedno z modernizacijo proizvodnje je modernizirati tudi trgovsko mrežo. Število poslovalnic je treba obdržati vsaj na dosednji višini s tem, da se pospeši dograditev že začelih trgovin.
- Za adaptacijo poslovalnice "Alpina" Žiri se odobri investicija do N din 40.000.- ter za opremo te prodajalne N din 10.000.-.
- Za ureditev prodajalne Sisak se odobri dodatna investicija N din 95.500.-, ki skupaj z že odobreno investicijo znaša N din 180.000.-. Poleg tega se odobri investicija za nabavo opreme N din 20.000.-
- Investicija za prodajalno "Alpina" v Zemunu se poveča na N din 109.486,08.

- V izdelovalnici gornjih delov lahki in težki se stroški poslovanja ugotavljajo ločeno za vsako delovno enoto posebej. Uspeh obeh delovnih enot pa se deli na podlagi doseženega povprečnega uspeha obeh enot.

Za obračunsko enoto uprava se ugotavlja in deli uspeh po povprečju uspeha celotne proizvodnje.

ANEKDOTA

Churchill bi moral nekega večera govoriti po radiu. Ker se mu je mudilo, pokliče prvi taksi. Šofer ga v temi ni spoznal in je rekel, da ne utegne.

"Zakaj pa ne ? " ga je vprašal stari politik.

"Zato, ker bo sedaj govoril po radiu sam Churchill, pa bi ga rad poslušal."

Churchill je bil seveda zadovoljen s to šoferjevo izjavo. Seže v žep in mu da cel funt napitnine. Šofer denar spravi in se nato odreže:

" Naj vrag vzame Churchilla! Vstopite , gospod, peljal vas bom !"

VPRAŠANJA -PRIFOMBE- PREDLOGI

Uredništvu !

Če bi bolj pregledali in pre-reševali člane kolektiva, bi mogoče še koga dobili, ki ni boloval 17 let. Jaz sem bila na bolovanju, vendar po mojem samo zaradi nezgod. Ko sem bi la bolna me ambulanta ni spre-jela in sem morala iskati po-moči drugje.

Reforma ni prinesla za stare delavce nič. Dopust je poveča la samo mladini. Pozabili ste, kako smo delale delavke stare 18-20 let. Kako smo kovale čev-lje, delavske ali vojaške, kako smo snemale in drugo. Katera mladinka bi, danes sedla na stol in na svojih kolenih op-ravljale vse te faze? Današnja mladina ne.

In še to! Sindikat je poslal v Umag delavce z lepo plačo. Slabe delavke smo si same pri-hranile denar in če bomo ime-le delo, ga bomo še za drugo leto. Človek je le takrat lah-ko vesel, če pije in je za svo je žulje.

892

Na vprašanje v prejšnji šte-vilki o številu članov, ki ni-so bolovali 17 let, je uredni-štvo prejelo podatke iz zdrav-stvenega doma, da sta bili to dve osebi. Skoraj nemogoče je ugotoviti, tako v zdravstveni kot v naši socialni službi, za vse starejše člane kolektiva iz kakšnih vzrokov so bolova-li, zato smo objavili le podat-ke, koliko jih sploh ni bolovalo.

Kaj je prinesla reforma vidimo iz vsakodnevne prakse. Dopust so morali samoupravni organi potrditi v skladu z zakonom o delovnih razmerjih.

Vsakdo ve, da se je naše pod-jetje razvilo iz obrtniške

proizvodnje in da so prva leta proizvodnje bila obrtniška. Le počasi se je izvršila preobraz ba na industrijski način. Tak-rat so bila vsa dela izrazito čevljarska. Razvoj podjetja in zahteve trga sta silila v večjo delitev dela in odtod tudi ta-ka sprememba v načinu dela.

Upravni odbor sindikalne podruž nice je določil samo skupno šte vilo članov kolektiva, ki naj bi brezplačno letovali v Umagu v letu 1966. Ta kvota se je po-tem razdelila po številu delav-cev na posamezne delovne enote. Sindikalni pododbori delovnih enot pa so na svoji seji dolo-čili tovariše in tovarišice, ki so brezplačno letovali. Pri do-ločanju so sindikalni pododbori upoštevali predvsem te kriteri-je:

1. Zdravstveno stanje
2. Ali je delavec član ZB NOV
3. Delovno dobo in pridnost na delovnem mestu.

KOTIČEK ZA GOSPODINJE

- Jabolka, pripravljena za zi-mo se morajo hraniti v poltem nem prostoru, zložena tako da so peclji obrnjeni navzgor. Pri hranitvi hrušk pa morajo biti peclji obrnjeni navzdol.
- Kader pripravljate pire krom-pir, zmešajte krompir vedno s toplim, ne hladnim mlekom, pa bo imel lepo belo barvo in ne bo kepast.
- Madeže na aluminijski posodi lahko odstranimo s tem, da v loncu oz. posodi prekuhamo prerezani paradižnik.

Lak usnje se čisti s končkom čebule in se potem zbriše z mehko krpo. Lak se lepo očisti in ostane prožen tudi, če ga mesto s čebulo, čistimo s krpo navlaženo v svežem mleku.

23. OKTOBER

Spomladi leta 1941, ko je skoraj vsa Evropa ječala pod fašističnim škornjem, so se tudi za jugoslovanske narode pričeli hudi časi.

Ko je nemška in italijanska vojska poplavljalna naše ozemlje, je v nedeljo dopoldan 20. aprila prikorakala v Žiri četa oboroženih nemških vojakov. Takoj drugi dan so dali ukaz, da je treba vse javne napise po hišah preplaskati in napisati v nemščini. Slovenski časopisi niso več prihajali, radio aparate smo morali izročiti novi oblasti, zaplenili so vse knjižnice z nekaj tosič knjigami, katere so kurili na "farovškem" vrtu, nekaj pa so jih odpeljali. Razpustili so vsa društva in šole, pregnali so vse kulturne in javne delavce ter domnevne komuniste in napovedali še nadaljna izseljevanja prebivalstva. Razmejitvena komisija je postavila novo državno mejo in Žirovci smo bili kakor v roka-
yu, edini izhod smo imeli na Škofjo Loko.

Po vseh dogodkih smo spoznali, da smo sužnji, da gre za uničenje slovenskega naroda. To početje pa prebivalstvo ni moglo mirno gledati, zato se je pričelo pripravljati za upor.

Že jeseni so se v Žirovskem vrhu pojavili prvi oboroženi partizani, ljudje so jih imenovali "gošarji", katerim so se posamično in v skupinah pridruževali tudi Žirovci. Partizanske vojska je rastla iz dneva v dan. Nemci, ki so bili nastajeni v Žirih v štirih hišah, so se iz strahu pričeli utrjevati, nad partizane pa so po-

šiljali na tisoče in tisoče moderno oboroženih vojakov. Partizanska vojska pa je kljub temu naraščala ter v jeseni leta 1943 prisilila Nemce, da so se morali umakniti iz Žirov.

Pred umikom, 22. oktobra so po lovili talce zaradi varnejšega odhoda, nato pa ves dan odvažali material z avtomobili in vozovi, katerega so zaplenili raznim podjetjem in trgovcem. Pri umiku so zažgali dve hiši, eno v Stari vasi, drugo pa na vrhu Jarčje doline, katera je zadnjim umikajočim se Nemcem, ki so vodili tudi talce, razsvetljevala cesto okoli Fužin.

23. oktobra je bila nedelja, lepa in sončna kakor malokatera v tem času. Prihajati so začeli prvi partizani, odprli so minirane prehode na meji in podrli rampe v Osojnici, katere so 25 let razdvajale Slovence. Iz Gorenje vasi so se vrnili talci veseli, čeprav so bili 24 ur v smrtnem strahu. Ob prihodu partizanov v Žiri je komandant bataljona Vojkove brigade izjavil, da so zaradi talcev pustili Nemce mirno oditi, zvečer pa je bilo pred občinsko hišo partizansko zborovanje.

Splošno veselje je vladalo med prebivalstvom, pa tudi za skrbljenost, kajti svoboda ni bila popolna, ker so vse naokrog obstojale nemške in domobranske postojanke, katere so zadrževale partizane in ščitile komunikacijski sistem. Žiri so bile prva občina, ki je formalno spadala v veliki nemški "rajh", ki se je otresla nasilnega varuštva nepoklicanih prišlekov s severa - to pa, čeprav ni vse - je tudi pomembno, zato bi bilo prav, če bi se tega večkrat spomnili.

Vinko Govekar

DAN MRTVIH

Z VELIKIM SPOŠTOVANJEM GOVORIMO O TEM DNEVU. TO NI PRAZNIK NAS SEDAJ ŽIVEČIH. MI GA PRAZNUJEMO PRAV ZATO, DA MOREMO VES TA DAN POSVETITI NJIM, KI SO ODŠLI PRED NAMI. ZA VSE KAR UŽIVAMO MI DANES, SE MORAMO ZAHVALITI GROBOVOM. POHITELI BOMO NA POKOPALIŠČA K NJIM, SPOMINJALI SE VSEH, KATERIM SE BOMO MORALI TUDI SAMI PRIDRUŽITI. TUDI ZRESNILI SE BOMO, SKUŠALI PRITI RESNICI DO DNA. V ČEM JE SMISEL ŽIVLJENJA IN KAJ JE PRAVZAPRAV SREČA. VSI SO JO ISKALI, MNOGI ŽIVELE BEDNO, ŽRTVOVALI VSE, ZMAGALI PA, KO SO LEGLI V GROB. TI NAS NEMO UČIJO IN OPOZARJAJO.

1. NOVEMBER. TO JE VSEH MRTVIH DAN. NJIHOV PRAZNIK. ZATO NJIM VELJAJ NAŠA MISEL, NAŠ SPOMIN IN VSA ČAST !

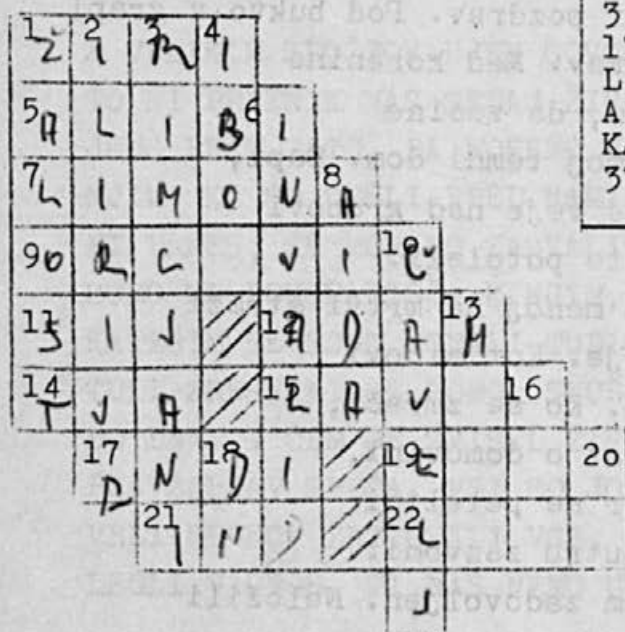
PISMO MATERI IZ GROBA

Ivan Minatti

Mama! Pošiljam ti pozdrav. Pod bukvo v grapi
ležim in mi je prav. Med korenine
sem ujet in čakam, da zasine
žarko jutro čez moj temni dom. Sapi,
ki ihti skoz suhe veje nad grobovi
sem naročil, naj te potolaži.

Saj nisem sam. Z menoj na mrtvi straži
so še drugi fantje. Kot sinovi
istega očeta smo. Ko se zmračí,
zapijemo skoz prst o domovini,
in pojemo, dokler se petelini
ne oglase in k jutru zazvoni...
Ne skrbi! Jaz sem zadovoljen. Naložili
so čezme listja in zrahljali zglavje
tovariši in so odšli. Ostal je
z mano le še križ, ki so ga zbili
iz vej, in pesem, ki so z mano v grob jo dali.
To pesem pojemo in o dekletih,
sej smo še vsi mladi in v tistih letih,
ko v srcu preveč vre, da bi molčali.
Pa zbogom! In nikar preveč ne joči, mama.
Veš, tvoja bol bi me preveč težila
in tiho srečo v grobu bi kalila
neznosna misel: da si sama, sama ...

KRIŽANKA št. 5

REŠITEV KRIŽANKE št. 4

Vodoravno: 1. PANCER, 2. ŠIV, 3. RUTINIRAN, 11. ER, 12. RA, 13. OLGA, 15. ŠOKIRATI, 16. IR, L, 17. UTA, 19. VADI, 21. NICA, A, 23. OCET, D, 26. OR, N, 27. KATRAN, A, 29. JLA, G, 31. NOR, 33. ELZEVIR, 34. DA.

VODORAVNO: 1. kraj čevljske industrije, 5. dokaz odsotnosti, 7. južno sadje, 9. najboljši napovedovalec beograjske TV, 11. lesk, 12. ime prvega moškega, 14. prislov, sem ter ..., 15. posoda za umivanje (francosko), 17. južno-ameriško pogorje, 19. bog lju-bezni, 21. reka v Indiji, 22. ime pevca Leskovarja.

NAVPIČNO: 1. otožnost, 2. vrsta paste za čevlje, 3. nekdanji veliki imperij, 4. Ivan Blatnik, občina Ormož, 6. za radi poškodbe nezmožen za delo, 8. znana opera, 10. žebelj, 13. igra na prste, 16. vrsta, pleme, 18. Danilo Novak, 20. znana predpona.

"DELO, ŽIVLJENJE" je glasilo tovarne čevljev ALPINA ŽIRI. Ureja ga uredniški odbor: Konrad Peternelj, Jože Peternelj, Silva Burnik, Magda Čadež, Ernest Mlakar, Alfonz Zajc - odgovorni urednik Majda Trček - glavni urednik

Izhaja mesečno. Naklada 900 izvodov.

Žiri, 15. oktobra 1966